

Utvärdering av RAS, Rasspecifik Avelsstrategi för airedaleterrier 2025

Svenska Kennelklubben (SKK) godkände och fastställde RAS 4.0 för airedaleterrier den 14 september 2023 för att gälla till och med år 2028. Hela RAS kan läsas i AiredaleTerriern (AT) nr 4 2023, i AiredaleTerrierGillets (ATG:s) årsbok 2023 samt på ATG:s hemsida (www.airedale.nu). Denna utvärdering av RAS kommer att redovisas i årsboken för 2025, som utges i början av 2026, i AT nr 1 2026 samt på ATG:s hemsida.

Utvärderingen baseras på uppgifter från SKK:s Avelsdata och Hunddata nedladdade i januari 2026, och det går utmärkt för alla, att gå in och fördjupa sig ytterligare i detaljer, än det som redovisas nedan.

Text i kursiv stil är citat från RAS.

Regler och rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare

I SKK:s grundregler står att läsa att:

Hundavel ska bedrivas på ett sådant sätt att det främjar både tikens och avkommans hälsa och välbefinnande. Varje medlem som upplåter sin hund till avel ska vara väl förtrogen med SKK:s avelspolicy samt med rasens standard, provregler, registreringsregler och rasspecifika avelsstrategi, samt aktuella bestämmelser i djurskyddslagstiftningen. Uppfödningen ska ske kvalitetsmedvetet och med stort ansvar.

Population/Avelsstruktur

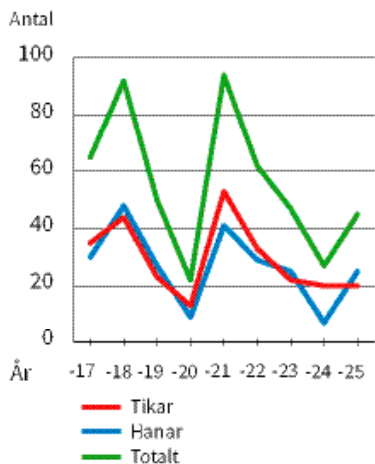
ATG och uppfödarna uppmanas att tillsammans arbeta för att öka populariteten för airedaleterrier, så att det registreras minst 80 individer per år.

Det är viktigt att väcka intresse och knyta nya intresserade människor till rasen samt att öka samarbetet mellan ”nya” och ”gamla” uppfödare. Vi bör också tänka på att ta tillvara den kunskap som redan finns inom rasen, lyssna och lära, att uppfödarna drar egna slutsatser och sätter upp egna mål med standarden och rasens bästa för ögat.

Registreringar

Registreringskurvan följer många andra raser med en rejäl uppgång under Covid-19 pandemin, men att marknaden därefter tycks mättats, förhoppningsvis tillfälligt. Positivt att det registrerats fler valpar under 2025 än under det extremt låga antalet 2024.

Registrerade airedaletterier i Sverige 2017-2025

Under 2025 registrerades 45 airedaletterier, vilket glädjande nog är en ökning från 2024 då antalet nyregistrerade airedaletterier var 27. Observera att siffrorna anger registrerade airedaletterier, ej födda valpar under året.

Av de ovan nämnda 45 hundarna var fem importör (två tikar och tre hanar).

De 40 svenskfödda valparna var fördelade på sju kullar, bestående av 18 tikar och 22 hanhundar.

Kullsnittet var knappt sex valpar per kull.

Av dessa sju kullar är en kull fallen efter en utlandsägd (dansk) hanhund. En svensk hanhund lämnade två kullar, övriga avelsdjur lämnade en kull var i Sverige under 2025.

Andra idéer kan vara att airedaletteriern syns mer i media, på tävlingar, deltar i hundmässor, går organiserade promenader och liknande.

Året inleddes med att flera engagerade

medlemmar deltog i Västsvenska Terrierklubbens monter på My Dog och gjorde PR för rasen.

Förutom årsmötet i mars med intressant föredrag om bl.a. nosework och givande diskussioner och samkväm anordnade ATG:s styrelse två digitala möten under året med deltagare från Sveriges alla hörn, för att dryfta aktuella ämnen.

I början av maj samlades 19 intresserade ägare på Omberg med sina tolv airedaletterier för att delta i ATG:s välfyllda Aktiveringshelg. Lite senare i samma månad anordnades en kurs i vardagstrimning i Bohuslänska Munskedal. Denna samlade tolv entusiaster med nio airedaletterier.

ATG anordnade både sin årliga Open show samt KM i Lydnad och KM i Viltspår den 2-3 augusti på Öland, då ca 25 airedaletterier deltog. Det anordnades också några prova-på-aktiviteter och gemensamma måltider under helgen och glädjande nog anslöt även intresserade, enbart som besökare.

ATG deltog också med en egen monter på Stockholmsmässan i december, vilken var välbesökt.

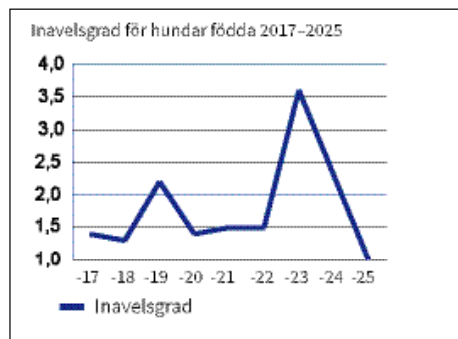
ATG själv har inte arrangerat promenader eller andra kurser under 2025, men ett flertal airedaletterierägare har deltagit i träffar/kurser/promenader tillsammans med uppfödare eller i andra klubbars regi.

Inavelsgradsökningen ska fortsatt ha ett lågt medelvärde för rasen som helhet, högst 2,5 procent under kommande femårsperiod. Enskilda kombinationer ska ligga under SKK:s maxvärde 6,25 procent. Då nära släktskapsavel riskerar att minska kullarnas stor-

lek och ökar sannolikheten att anlag för fysiska och/eller mentala defekter dubblas hos avkomman, är det viktigt att uppfödarna tillsammans arbetar för att bredda avelsbasen och fortsatt hålla inavelskoefficienten låg.

Målet för inavelsgradsökningen för årets kullar har uppnåtts då medelvärdet för 2025 uppgår till 1,0 procent, med den lägsta på 0,0 procent och den högsta på 2,1 procent. Hur säkert värdet kan anges är beroende på hur komplett stamtavlan är i SKK:s avelsdatabas, och avelskommittén vill verkligen betona att ofullständiga stamtavlor bidrar till att siffrorna för inavelsgradsökningen kan bli lägre på SKK:s Avelsdata än i verkligheten. (Med fullständig stamtavla menas en välfylld, i fem generationer).

Observera att SKK:s databas bara registrerar tre generationer på utländska hundar, vid import.

En hanhund respektive tik bör bli föräldrar till högst 5 procent av valparna i sin generation. I numerärt mycket små eller mycket stora raser måste denna beräkning ses som ett riktmärke, som kan behöva anpassas till rasens verklighet.

Rekommenderad lägsta etiska ålder för avelsdebut är 2 år.

En hane avelsdebuterade 2025 innan han fyllt två år (23 mån). Alla övriga avelsdjur under 2025 var äldre än två år vid avelsdebuten.

En av avelshanarna har nu fler än rekommenderade maxantalet valpar i Sverige, vilket är så lågt som 14 stycken (uträkningen baserad på de senaste fem årens registreringssiffror), nämligen 21. Likaså har en av avelstikarna fler än rekommenderade antalet valpar (14 stycken), nämligen 15.

Funktionsegenskaper/ Vardagsmentalitet

Airedaleterriern ska vara en ras som är lämplig att arbeta med. Den ska vara skottfast, intelligent, vaken och bildbar med kapacitet att ta egna initiativ. Dessa egenskaper gör att det inom rasen finns hundar som hävdar sig väl på tävlingar och prov.

ATG och uppfödarna ska arbeta för att bibehålla en komplett allroundhund, och på inget sätt uppmuntra en uppdelning av rasen i t.ex. en utställnings- och en brukstyp.

En minoritet av airedaleterrierna deltar på tävlingar eller prov i agility, bruks, lydnad, nosework, rallylydnad och viltspår.

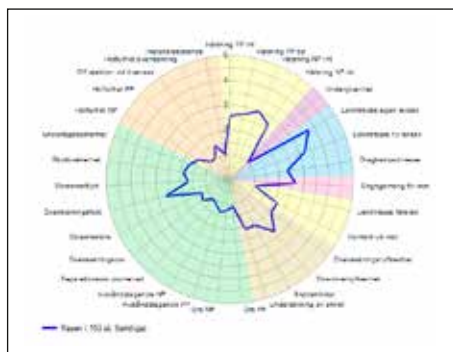
Alla avelsdjur ska ha genomgått BPH, innan de används i avel.

Under den kommande 5-årsperioden ska 50 procent av varje årskull airedaleterrier ha genomgått BPH.

Under året har tolv hundar deltagit på BPH och genomfört beskrivningarna, alla med skott (nio tikar och tre hanar). Året dessförinnan beskrevs nio airedaletterier på BPH, alltså en liten ökning under 2025, men en stor minskning dessa två senaste åren, tyvärr. ATG bokade upp två BPH-tillfällen 2025 bara för airedaletterier, i Örskelljunga och i Almunge, vilket några anammade, men ägare har också valt en bana i sitt närområde eller anslutit sig till sina uppfödares initiativ. En airedaletterier (en tik) har genomfört MH.

Av avelsdjuren har fyra av de fem svenska hanhundarna känd mental status (BPH med skott). Av de sju avelstikarna har tyvärr bara tre genomfört BPH, alla med skott.

Uppmaningar att mentalbeskriva sin hund för att få bredare underlag för kartläggning av rasen, finns i ATG:s medlemstidning och brev har tidigare skickats ut till alla ägare av 2-åriga hundar under flera år. Under 2023 blev det ett uppehåll bl.a. på grund av ändrade IT-rutiner hos SKK för att få ut adresser, men har nu återupptagits. Även under 2025 sponsrade ATG medlemmar, vars hund genomgått BPH med 200 kr till dem som ansökte (två stycken). Trots detta är det alltför få hundar som har känd BPH-status och målet att 50 procent av varje årskull airedaletterier ska ha känd mental status har inte uppnåtts något år ännu. Totalt genom åren, har 200 airedaletterier (inklusive importer) startat på BPH och 185 av dem har genomfört sitt BPH, så vi är nära delmålet att erhålla en 200-analys av SKK. Motsvarande siffror för MH är 274 starter, därav 235 fullföljda.

Diagrammet visar medelvärdet för alla svenskfödda airedaletterier som genomgått BPH.

Under 2025 uppvisade airedaletterier godkända starter i bruks (sex hundar, har tävlat framgångsrikt i alla förekommande klasser, där en lyckats få certpoäng i spår och cert i sök), i lydnad (tre hundar), i nosework (två hundar, en har fått diplom och en har gjort doftprov), rallylydnad (sex hundar, en som erövat titeln RLDN, en RLDN och RLDF och en tredje RLDF) och i viltspår (åtta hundar, därav fem som har erövat 1:a pris och en ny SE VCh). Dessutom har två individer tävlat i Svenska Brukshundklubbens specialsök och en annan i IGP.

En hund kvalificerade sig 2025 i tävlingen om årets allroundairedaletterier, då det krävs resultat i minst tre olika discipliner, varav en ska vara utställning (här räknas även start på ATG:s Open Show förutom de officiella).

Hälsa

Bara friska, symptomfria djur skall användas i avel. Alla avelsdjur bör ha känd höftledsstatus innan de används i avel. Rekommendationen är att endast använda frivöngade (i Sverige A och B) avelsdjur. Görs avsteg från denna policy och avelsdjur med HD-grad C

används, bör detta endast ske med avelsdjur med HD-grad A samt att resultatet måste följas upp.

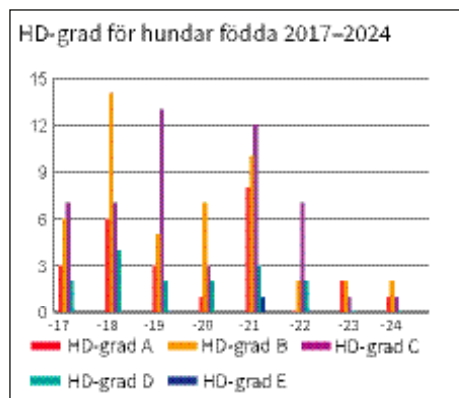
Under den kommande femårsperioden ska 50 procent av varje årskull airedaleterrier ha känd HD-status.

Av avelsdjuren har alla, både hanar och tikar känd HD-status. Av de svenskfödda hanarna har en grad A och fyra grad B. Den utlandsägda hanhunden har grad B. Av de sju tikarna har två grad A, tre grad B och två grad C.

Under 2025 har tolv (därav tre import) airedaleterrier HD-röntgats (tyvärr likt 2024 väldigt få jämfört med 2023, då 34 stycken röntgades) med följande resultatfördelning:

HD-grad A	4
HD-grad B	4
HD-grad C	3
HD-grad D	1
HD-grad E	-

De flesta röntgas kring tvåårsåldern med enstaka undantag, både yngre och äldre.

Staplarna visar resultat efter hundarnas födelseår, inte när själva röntgen gjorts.

Målet att 50 procent av varje årskull airedaleterrier ska HD-röntgats har uppnåtts ett år; 2019 föddes 41 valpar och av dem är 23 röntgade! Målet är även nästan nått 2020, då 13 av de 27 födda röntgats hittills. Uppfödarna bör fortsatt poängtera betydelsen av HD-röntgen tydligt för sina valpköpare och om möjligt vara behjälplig vid tillfället.

Airedaleterrier kommer med stor sannolikhet aldrig bli aktuell för SKK:s höftledsindex och det är därför ännu mer angeläget att fler hundar får registrerad HD-status, så att vi får en mer heltäckande bild av läget.

Ögonlysning av avelsdjuren utan anmärkning vad gäller PRA eller PRA-liknande diagnos rekommenderades i RAS 3.0, men har nu tagits bort från och med september 2023 i RAS 4.0, då problemet är nästan obefintligt bland de svenska hundar som undersökts.

Under 2025 ögonlystes två individer enligt ECVO; en UA och en med förändringar.

Exteriör

Airedaleterriern ska uppfylla standardens krav på rastyp och helhetsintryck. Vi ska främja en funktionell exteriör men motverka exteriöra ytterligheter.

För att bibehålla en god exteriör rekommenderas att de individer som används i avel är belönade med lägst kvalitetsomdömet excellent, efter 15 månaders ålder.

Alla de använda avelsdjuren (inklusive den utlandsägda) har minst ovanstående önskvärda utställningsmerit.

56 olika hundar ställdes ut på 42 svenska officiella utställningar under

2025, en ökning med elva individer jämfört med 2024. 48 av dessa (inklusive 31 utlandsfödda!), erhöll någon gång CK (certifikatkvalité), ytterligare fem erhöll excellent och tre very good som högsta utställningsmerit under året.

Tre hundar (inklusive två utlandsägda) grupp-placerade sig fyra gånger, därav en vinst. 15 individer (därav åtta utlandsägda) har erhållit SE UCh under 2025, samma antal som föregående år.

SKK:s länsklubbar arrangerar ett fåtal exteriörbedömningar, utöver den ordinarie utställningsverksamheten. Ingen airedaleterrier har utnyttjat den möjligheten under 2025.

Vi ska öka kunskapen om konstruktion och anatomi hos uppfödare. ATG ska anordna träffar och föreläsningar i ämnet.

Detta har inte hunnits med under 2025, men planeras under 2027.

Övrigt

Utvärdering av avkomman bör göras kontinuerligt av hanhundsägaren och uppfödaren, med ATG:s uppsatta RAS-kriterier som verktyg:

BPH, HD-avläsning och utställningar. Förutom dessa verktyg ska uppfödaren naturligtvis ta hänsyn till annan utvärdering avseende sundhet, temperament och funktion i vardagen.

Ett informationsblad om fördelarna med att vara med i ATG finns, i syfte att uppfödarna ska dela ut det till sina valpköpare i samband med valpleveransen.

AiredaleTerrierGilletts avelskommitté
januari 2026
Mia Holm
AnnChristin Molin
Pernilla Ouis